

Ylva Åkerblom, Msc
Akademiska sjukhuset Uppsala

Ylva.akerblom@akademiska.se

Sjukgymnastiska insatser i olika skeden av Motorneuronsjukdom och ALS

Ylva Åkerblom

MNS-ALS

- **MNS** motoneuronsjukdom
huvudgrupp
- **ALS** amyotrofisk lateral scleros
övre och nedre motorneuron

Ylva Åkerblom

Symtom

- övre motorneuron
- nedre motorneuron

- ej ögon - sfinktermuskulatur

Ylva Åkerblom

ALS

- familjär
- sporadisk

Ylva Åkerblom

Fakta om ALS

- lika världen över
- incidens Sverige
200 st/år.
- insjuknandet ökat
senaste 30- åren
- 55-75 års åldern
- 2/3 är män

Ylva Åkerblom

Orsak okänd

Teorier:

ogynnsam miljö för
nervcellen

Multifaktoriellt ex.

Miljö
stress
kost
extrem fysisk aktiv.

Ylva Åkerblom

Forskning ALS

Ej enbart motoriska nervsystemet utan
större delen av nervsystemet drabbat!
ex. affektintolerans, fronto temporal
påverkan.

Ylva Åkerblom

Prognos ALS

avlider 2-4 år efter symtomdebut

Gynnsamma faktorer

- låg insjuknande ålder
- spinal symtomdebut

- Riluzole
- MNS-team
- PEG
- BiPAP

Ylva Åkerblom

Behandling ALS/MNS

Medicinsk

- Riluzole

- Symtomatisk ex. Backlofen, Acetylcystin, SSRI, PEG

Icke medicinsk

- Symtomatisk
- bl.a "sjukgymnastik"

Ylva Åkerblom

Osäkerhet kring ALS

- ökad kunskap via MNS-team
- remittera till neurolog vid misstänkta symtom

Ylva Åkerblom

Sjukgymnastiska insatser syftar till att...

ge patient och anhöriga ökad trygghet och förbättrad livskvalité.

Ylva Åkerblom

MNS-teamet Uppsala

Ylva Åkerblom

Sjukgymnastens uppgifter i MNS-teamet

SAMTALET

Ylva Åkerblom

Sg-undersökning i MNS-teamet

- förflyttningsförmåga
- balans
- muskelstyrka och funktion
- tonus/rigiditet
- led rörlighet
- smärta
- andning
- hostfunktion

Ylva Åkerblom

Undersökningen utmynnar i:

- hjälpmedelsutprov
- fallriskbedömning
- nivåbedömning av träning – aktivitet
- instruktion av träning - behandling, förflytt.
- medicininställning

Ylva Åkerblom

Hjälpmedel

**Hjälpmedel –
utnyttjande!**

Ylva Åkerblom

Träning - behandling

- Utifrån intresse och symtom!!
- I samråd med patient, anhöriga, ansvarig sjukgymnast.

Ylva Åkerblom

Träning och behandling i tidigt skede

”Moderat nivå och
individ anpassad”

sekvensträning
bassäng
stavgång

- uttag av ledrörlighet
- töjning

ergonomi

Ylva Åkerblom

Träning och behandling i senare skede

Avlastad träning

bassäng
brits
funktionellt i vardagen

- uttag av ledrörlighet
- töjning

smärtlindring
andningstekniker

Ylva Åkerblom

Aktivitet och behandling i sen fas

Passiv/avlastad träning

kalmarcykel

- uttag av ledrörlighet
- töjning

massage
smärtlindring
hostmaskin

Ylva Åkerblom

Samarbete -kommunikation

Ylva Åkerblom

Sjukgymnaster - en viktig funktion hos ALS/MNS-patienter

- diagnos
- fysisk aktivitet
- hjälpmedel
- symtomlindring
- Samarbete-
kommunikation

Ylva Åkerblom

TACK!

Ylva Åkerblom

